

Muzeul de aur

de ION BĂNUȚA

Umblind cu mine însumi prin lume, după o dulce trudă, mă iau din când în când de mină și mă invit în felul meu la o clipă de extaz. Clipă de extaz: un teatru, un film, un concert, o baterie de vint ucigând gingaș banii de aramă ai unui plop stingher în brumele de argint ale toamnei, un pahar de vorbă de dimensiunea aurului.

O imensă rază s-a pornit să-mi cînte a berze și a primăvară. Am adăstat o clipă, iar, la Muzeul Satului, acea splendidă sinteză a dramaticului și strălucitului nostru trecut. Așezat între Șoseaua Kisselef și Lacul Herăstrău, Muzeul Satului parcă ar pendula între cer și ape ca un orologiu milenar între ieri și mine interpunînd în delir pe vizitatorul de azi.

Am pătruns cu sfială în acest templu al muncii și al artei mai mîndru decît templul lui Jupiter, al Afroditei și al Concordiei de la Agrigento, ori decît celebrul teatru grec de la Siracuza, patria lui Arhimede. Am pătruns încet în acest tem-

Cronica unui greier

plu dintre Dunăre și Maramures, templu de artă românească, adînc și vast imperiu al mult zbuclumăturii suflet omenesc.

Muzeul Satului: Cîmpul lui Neag, Gura Rîului, Horezu, Jurilofca, Audia, Năruja, Răpaciuni, Curtișoara, Dragomirești, Ieud, Răsinari, Sirbova, Suici, Fundul Moldovei, Sarichioi etc. Apoi: curți, case, marames, cercei, păsări, ii, zăvelci, cer, nori, aur. Și unelte, fel de fel de instrumente de „tortură”, de pildă, cele de stors strugurii întru aflarea nemuritorului nectar al zellor. Mi s-a părut că undeva vād și un aparat, curios altfel, un aparat de stors lacrimile cerului.

Muzeul Satului. Mese, scaune, linguri. Și paturi. Paturi într-o dulce contopire a crailor și crăeselor lui Coșbuc. Imagini din viața oamenilor aruncate pe sticlă, în lemn, în vagi tapiserii în decoruri policrome. Olari, cioplitori, fierari, zugrăvi, dogari și fel de fel de mizgălituri de geniu pe harta de frumuseți a infinitului.

Mi-a atras luarea aminte un inimaginabil pat înșăilat din parcă numai înflorituri din temeri și speranțe. Patul nunții și al morții. Brăncuși a unit genial în piatră Poarta sărutului, nunta și moartea. Toulouse Lautrec în pinze, dansul noptatic, Tulescu bucuriile și durerile adînci în mirajul ochilor răsfrînti în geana Universului.

Apoi ciudatele mori de vînt din Muzeul Satului. Moara de vînt din Sarichioi. Aripile acelea lungi și caraghioase, care odată măcinau vîntul, stăteau acum inerte, moarte. Parcă, undeva, înfipțată în văzduhul profund al Spaniei, am văzut rupîndu-se misterioasa lance a sublimului Don Quijote al lui Cervantes.

Muzeul Satului e, de fapt, un mărgăritar românesc răsturnat în Bucureștii României moderne. Aici, la Muzeul Satului, dai de o liniște profundă. În această liniște adunată cu migală dintr-un trecut glorios am dat și de o sfîntă fîntînă. O fîntînă din mii și mii de fîntîni. Din ochiul apelor care licăreau în adîncul firii amenințînd zenitul, se ridicau ca niște albe steaguri miini de soare și de lună zămislind a doua oară imensa ființă umană în comorile fără de preț ale artei. Mi-am aruncat, în acele fîntîni, toate însemnările inimii și din străvechea humă am văzut parcă ridicîndu-se la dimensiunile istoriei miinile de aur ale strămoșilor în marama de argint a viitorului. Miini de aur. Suflete mari. Era printre cititori și Dimitrie Gusti. Ieri, azi, miine, într-o clipă de uitare am băut din vinul nesfîrșitului.

ALBINA

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ A AȘEZĂMINTELOR CULTURALE

CREATORUL POPULAR

de dr. ION VLADUȚIU
director al Direcției
așezămintelor culturale

Este indeobște bine cunoscut că avînd o veche și bogată tradiție, în condițiile deosebit de favorabile făurite de partidul și statul nostru, creația populară cunoaște o continuă dezvoltare în multitudinea sferelor sale. Mișcarea artistică de amatori a creat un cadru prielnic de puternică afirmare a talentului popular autentic, a mijlocit, alături de alte modalități de stimulare, punerea în valoare a aptitudinilor artistice a numeroși artiști amatori.

Creatorii populari s-au impus atenției publicului în primul rînd în domeniul cîntecului și al dansului popular, poate într-o anume măsură datorită și amplexării și cuprinderii de mase pe care le-au avut și le au concursurile formațiilor artistice de amatori.

De aceeași deosebită prețuire se bucură și creatorii populari, meșteșugarii, făuritori ai celor mai felurite produse; asupra acestei categorii de creatori populari ne vom opri mai pe larg în articolul de față. Sînt numeroase centrele de meșteșugari — începînd cu cele de ceramică sau lucru în lemn și pînă la cele de broderie, confecționare de costume populare, instrumente muzicale etc. — care și-au cîștigat o binemeritată faimă prin valoarea artistică a produselor lor. Este deosebit de interesant să specificăm în domeniul ceramicii centrele de la Horezu, Oboga, Vama, Marginea, Tansa sau Biniș etc., în domeniul lucrului în lemn centrul de lăzi de zestre de la Budureasa sau satele moșilor din Munții Apuseni, cele din Vrancea, Gorj sau Neamț, în domeniul țesăturilor din lînă și bumbac zone cum sînt Țara Oașului, Mărginimea Sibiului, Țara Oltului, Bistrița-Năsăud, Țara Birsei etc., în domeniul măștilor folclorice sau al obiectelor figurative de decor confecționate din piatră, zona Neamțului etc.

Dar nu numai centrele au ajuns să fie cunoscute ci și meșterii. Numele multor creatori populari, au trecut de mult hotarele județelor de baștină.

Mi se pare important de relevat, ca o trăsătură caracteristică

Dincolo de Poarta sărutului

MIHAI BENIUC

PĂMÎNTUL TACE...

Pămîntul tace ca un om pe gînduri
Ori poate că visează-n somn adînc
Și-n vis cătușele de ger îl string
Din neața ce căzu-n vreo șapte rînduri.

Dar mizga se frămîntă-n rădăcini,
Semințele-ncolțite cer lumină,
Se-ndoace deșteptatele tulpini
Și streșinile picurînd suspină.

Și crește ziua, roată de argint
Cu spițele din razele de soare,
Și dintre ele flenduri se desprind
Nori ce dezghioacă-ncet albastra zare.

Și astăzi-mîine pe acoperiș
De casă barza o să bată toaca
Din plisc ca să s-audă tica-taca
Și să-ncolțească negrul râmuriș.

Și, ca să nu stea ultimul, tractorul
Cu plugurile va-ncolți ogorul.

NUMĂRUL 14 (1110) ANUL 72
SERIA II JOI 3 IV 1969
8 pag. 25 bani

(Continuare în pag. a 2-a)

La capătul primei etape

Concursul al IX-lea al formațiilor artistice de amatori de la orașe și sate, organizat în cinstea celei de-a XXV-a aniversări a eliberării patriei noastre, este în plină desfășurare. Cele 109 formații artistice de diferite genuri și numeroși soliști vocali și instrumentiști din județul Dolj s-au întrecut în cadrul primei etape a concursului — faza intercomunală.

Pe scenele centrelor de concurs au fost prezentate spectacole de o certă valoare artistică, bine încheiate. Majoritatea formațiilor artistice participante la faza intercomunală au fost mai bine pregătite și au avut un repertoriu mult mai bogat față de edițiile anterioare. Aceasta se datorește faptului că ele au fost mai eficient sprijinite, programele fiind vizionate de colective de specialiști din cadrul Casei județene a creației populare, instituțiilor artistice profesionale și de activiști ai Comitetului pentru cultură și artă.

Cîntecele și jocurile prezentate au scos în evidență bogăția folclorului oltenesc ca și compozițiile poezilor noștri inspirate din realitățile acestor ani. Culoarea locală, specificul fiecărui loc au fost bine redate de fiecare echipă în parte.

Corurile căminelor culturale din Dăbuleni și Poiana Mare au interpretat cu o măiestrie deosebită cîntece închinată realizării noi ale poporului nostru. Brigăzile artistice, cum ar fi, bunăoară, cele ale căminelor culturale Drăgotești și Apele VII s-au remarcat printr-o interpretare plină de talent, însă programele au fost sub cerințele concursului și nu au reușit din această cauză să se situeze printre cele mai bune. De multă apreciere s-au bucurat formațiile de fluierași din satele Urdinița și Căciulatu, formații care răspindesc în rîndul maselor comorile folclorului nostru oltenesc. Au rămas de neuitat spectacolele prezentate de dansatorii din Predești, Apele VII, Ciurpercenii Noi. Aplauze îndelungate au primit la scenă deschisă călușarii din satul Lazu, comuna Terpezița și Teslui.

Revelația concursului a fost însă Ansamblul de dansuri de la Dăbuleni, instruit de profesorul Ștefan Bănuț și Ștefan Caracudă care au obținut nenumărate diplome și premii pe plan central cu ocazia diferitelor concursuri. Cei mai bătrîni dansatori Marin Cimpoeru, Ma-

ria Ghiban și Catalina Antonie s-au întrecut cu tineretul.

De aceeași caldă simpatie s-au bucurat și soliștii vocali Maria Ciusanu din Ost. Jveni, Eugenia Burada din Cernătești, Maria Mihăileanu din Dăbuleni, precum și soliștii instrumentiști Constantin Nicola din Teslui, la cîmpoi, Aurel Fieraru din Brabova la caval, Emil Stănoiu de la Rast la ocarină, Gheorghe Pașmaș de la Desa la clarinet, Ion Măcreanu de la Cernătești la frunză, Ilie Bădescu de la Orodol la fluiier ș.a.

Concursul a scos la iveală și unele deficiențe. M-aș referi în primul rînd la lipsa de preocupare a unor organe locale și a unor intelectuali. Dacă în satul Cleanov, comuna Carpen, cadrele didactice au constituit cîteva formații artistice, prezentîndu-se cu ele la faza intercomunală în frunte cu profesorul Puicea Virgil — directorul școlii — la centrul comunei nu există o formație. În comunele Robănești și Bechet, comune cu largi posibilități artistice, nu există preocupări pentru întronarea unui climat artistic. Se prezintă foarte rar unele serbări numai cu elevii școlilor, întrucît intelectuali se rezumă la activitatea lor pur profesională.

Comitetul nostru de cultură și artă, pornind de la concluziile oferite de faza intercomunală, își va lărgi gama de preocupări în scopul ridicării necontenite a mișcării artistice de amatori din județul Dolj.

Prof. VALERIU GRAMA
inspector — Comitetul județean pentru cultură și artă — Dolj

Constante și variabile ale artei populare

Îngăduit să-mi fie a îndrăzni să numesc expoziția de artă decorativă — recent organizată în București — o variabilă a artei noastre populare. Vitalitatea unui popor este cel mai des exprimată prin arta populară. Trecută prin filtrul sensibil al artistului, ea ne-a fost dăruită înapoi, în forme noi, neașteptate, bucurîndu-ne ochiul, încîntîndu-ne ca orice manifestare de artă autentică. Poate că gresesc, dar din multimea expozitelor, acest univers adunat printr-un miracol între peretii sălii Dalles, m-au retinut tocmai acelea care mi-au dat senzația de a mă găsi aproape, foarte aproape de izvorul lor popular. Dincolo de lumina albă de neon, de materialele secolului nostru, de modul modern de expunere, am avut sentimentul plin că mă aflu în „casa noastră” cea din veac rostită. Această constanță mi se pare a fi unul din meritele de seamă ale expoziției.

O altă caracteristică a expozitelor, care le apropie de arta populară este funcția lor utilitară — de altfel proprie acestor universuri — înfloriturile ce împodobesc străchinile, donițele, lavitele ori lingurile, ștergarele nu au altă misiune decît aceea de a ne aminti în permanență că pămîntul este plin de frumuseți, că menirea artistului este de a culege cu ochii și cu mințile toate florile cîmpului, bogăția toamnei, unduirile dealului pentru a împodobi cu ele traiul de fiecare zi. Desigur, artiștii de azi lucrează cu tehnici noi, cu materiale perfecționate. Nu mai e nevoie să culegi sofranul sau alte plante, să fărîmtezi la nesfîrșit minerale găsite într-un loc tainic, ca să obții culorile, să albești pinza pe ulucă la soare, să aduci în traistă lîtul de la mari depărtări.

Dar, modul de execuție, mijloacele moderne folosite n-au influențat în esență actul creației. Se simte aceeași forță, aceeași nevoie de exprimare a simțămîntelor pe care le aducem cu noi în veac din milenii uitate.

Nu demult, Ion Jalea, artist al poporului scria: „Nu există gen de artă mediocră”. Mi se pare că aceste cuvinte trebuiau puse ca frontispiciu al expoziției unei ramuri vigurose crescută din copacul viu al artei — care o vreme nu a fost ținută la loc de mare cinste.

Avem de continuat o tradiție folclorică nespuse de bogată. Am mostenit game cromatice de invidiat, stilizări care au dat lumii pe Brâncuși, simplificări care pot sintetiza într-un gest, într-un lujer involt, un univers de simțăminte.

Anonimi creatori de frumos, milioane de oameni, desăvîrșesc și nează actul de naștere al artei decorative. Este meritul organizatorilor de a fi dat publicului această bucurie, a redescoperirii artei populare printr-un unghi nou. Pe cînd o sală permanentă pentru ca artiștii decorativi să ne prezinte mereu noi și noi lucrări din acest gen?

TANIA LOVINESCU

Fată din județul Cluj

CARNET CULTURAL

● Săptămîna trecută a avut loc ședința lărgită a Biroului executiv al Comitetului pentru cultură și artă al județului Botoșani. Cu acest prilej s-a discutat planul de măsuri privind organizarea unor manifestări culturale de amploare dedicate celei de a XXV-a aniversări a eliberării patriei noastre. În urma dezbaterilor s-a întocmit un plan bogat și concret în care sînt prevăzute numeroase manifestări și programe culturale.

În aceeași ședință a fost analizat și modul cum s-a desfășurat faza intercomunală și întreprinderi a celui de al IX-lea Concurs artistic. S-au stabilit măsuri eficiente pentru ridicarea nivelului mișcării artistice din județul Botoșani, pentru dobîndirea de noi succese la fazele următoare ale concursului.

După ședință s-a organizat o interesantă întîlnire cu creatori populari din județ. Reprezentanții artei populare botoșenene

și-au manifestat dorința de a trimite cele mai frumoase obiecte care să fie prezentate la „Expoziția internațională de artă populară” și la „Tîrgul cu produse de artă populară” ce se va organiza în cadrul Festivalului internațional de folclor „România-1969”.

● Pornind de la sarcinile reieșite din Hotărîrea C.C. al P.C.R., a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri, din martie a.c., Biroul executiv al Comitetului pentru cultură și artă al județului Ilfov a întocmit, în cadrul unei ședințe, un program variat de acțiuni culturale-educative consacrate împlinirii a 25 de ani de la eliberarea României de sub jugul fascist. La ședință au participat tovarășii: Ion Vlăduțiu, director al Direcției Așezămintelor Culturale din C.S.C.A. și Nicolae Oniga, șeful Comisiei pentru activitatea culturală a Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor.

CREATORUL POPULAR

(Urmare din pag. 1)

a realităților noastre românești, faptul că în condițiile contemporane de adînci prefaceri în viața satului nostru socialist, de modernizare a vieții sub toate laturile ei, produsele meșteșugărești cu caracter utilitar sau satiric oîl imbinînd ambele funcționalități își găsesc organic locul în locuința modernă atît a orașanului cît și a populației din mediul rural. Meșteșugarii continuă să creeze îndeosebi în acele genuri care, pe de o parte, își dovedesc utilitatea, iar pe de altă, răspund cerințelor, gustului pentru frumos și exigențelor actuale ale populației locale.

Este de asemenea remarcabil faptul că produsele meșteșugărești continuă să-și impună prezența în forme variate fie în interiorul casei meșteșugarului satisfăcînd cerințele utilitare și dragostea de frumos ale însăși creatorului popular fie în tîrgurile tradiționale săptămînale sau anuale unde meșterii populari aduc produse confecționate anume pentru valorificare.

Modalitățile de stimulare ale creației meșterilor populari se cer însă, după părerea noastră, diversificate iar mijloacele de stimulare amplificate.

În acest sens considerăm că un rol deosebit de important revine așezămintelor de cultură, anume căminelor culturale și caselor de cultură. Muzeele de etnografie și de artă populară s-au preocupat mai îndeaproape de o seamă de probleme privind activitatea meșterilor populari. Ca urmare, în patrimoniul muzeistic național și-au găsit locul convenit adevărate valori ale

culturii noastre populare făurite de meșteșugari. Sfera de cuprindere a creației meșterilor populari de către așezămintele culturale trebuie să fie însă mult mai largă. Ea trebuie să îmbrățișeze în primul rînd aspectele majore ale procesului contemporan al evoluției meșteșugului respectiv din raza zonală în care căminul cultural sau casa de cultură își desfășoară activitatea. De frumusețea și bogăția artistică a unor produse meșteșugărești, ca să nu mai vorbim de aspectul lor utilitar, ar trebui, credem, să beneficieze în primul rînd colectivitatea în mijlocul căreia meșterul popular trăiește și creează. Dar se constată situații cînd produsele de certă valoare artistică iau calea desfacerii în afara comunei în timp ce pe de altă parte asistăm la pătrunderea unor produse de gust și valori cu totul îndoielnice. În ambele cazuri este evidentă eficiența unei acțiuni susținute din partea căminului cultural și a casei de cultură, contribuția activă pe care aceste așezăminte culturale o pot și trebuie să o aducă în procesul complex de transmitere și preluare a unor bunuri culturale, în procesul contemporan de dezvoltare a culturii noastre populare.

O inițiativă valoroasă realizată în anul trecut îi aparține Comitetului județean pentru cultură și artă Argeș. În vederea stimulării și promovării meșteșugului ceramicii a organizat o expoziție de ceramică cu vînzare la care au participat și județele Vilcea, Gorj și Olt. În acest an unele județe și-au propus să realizeze asemenea expoziții care să promoveze creația într-un domeniu sau altul și care fără îndoială vor constitui un stimulent real pentru dezvoltarea creației populare.

Desigur că o rezonanță stimulativă deosebită o are și cea de a V-a expoziție biennială de artă populară în curs de desfășurare la care participă un mare număr de creatori populari.

În acest an organizarea în cadrul Festivalului și Concursului Internațional de Folclor, a tir-

gului cu produse de artă populară românească ce va avea loc pe terenul situat în imediata vecinătate a Muzeului Satului în a doua jumătate a lunii august și în luna septembrie va prilejui un nou stimul de activitate creatoare a celor mai felurite aspecte. Tîrgul va cuprinde toate categoriile de obiecte, îndeosebi artistice, din cele mai reprezentative zone etnografice, făurite de meșteșugari locali. Se vor crea pentru a se valorifica cu prilejul acestui tîrg țesături de lînă, bumbac, in, cinepă, borangic ca: cerși, covoare, păretare, ștergare, trăistuțe, marama etc., piese felurite de port popular ca pieptare, cojoace, sumane, fote, catrințe ș.a.m.d., țesături din pîr de capră ca traiste, preșuri, carpete etc., obiecte lucrate din piele ornamentată — încingători, pungă, pungulițe, curele etc., un variat sortiment de obiecte cioplite, sau crestate în lemn, în primul rînd ustensile casnice ca linguri, solnițe, vase din lemn, ploști, butoiașe, prese de caș etc., diverse instrumente populare etc., piese de mobilier, lădițe, dulăpioare, scăunele etc., obiecte de ceramică roșie, neagră, smălțuită, nesmlțuită vase și figurine și altele.

Aceasta va oferi un vast cadru de afirmare a numeroși creatori populari din cele mai felurite genuri ale creației. Cu acest prilej ar fi potrivit, credem, să se publice, cu concursul unor specialiști de prestigiu, o suită de imagini despre meșterii populari în care să se pună în evidență îndeosebi creația lor artistică.

Pe aceeași linie de sprijinire și promovare activă a creației populare s-ar înscrie în mod organic și organizarea de expoziții personale cu vînzare ale celor mai valoroși creatori populari. Asemenea expoziții ar trebui, după părerea noastră, să capete un caracter de regularitate, iar cadrul cel mai potrivit pentru a găzdui asemenea acțiuni ar fi cel existent la Muzeul Satului, strîns legat de creația populară prin însuși specificul său de activitate.

medic de țară

Ne-am obișnuit să descifrăm în acest cuvânt de medic profunde semnificații umane. Dintre toate profesiile intelectuale cite se întâlnesc la țară, aceasta e cea mai complexă. Toți medicii care se respectă sînt mîndri s-o recunoască.

Zelul, pasiunea, dragostea față de om sînt elemente obligatorii ale exercitării acestei nobile profesii.

Medicul este curant, este duhovnic, este educator. El cercetează trupul, dar ascultă și sufletul omului.

Și-l ajută să treacă peste impasul bolii, și-l redă muncii și vieții. Fapt pentru care oamenii îi poartă o profundă recunoștință.

MISIUNEA DE EDUCATOR A MEDICULUI

Am să vorbesc aici în numele pediatriului. Avem cu 140 de copii mai mulți ca anul trecut. Morbiditatea scade, mortalitatea la fel. E rezultatul mai multor factori. Dar cel mai important dintre ei cred că e cel al educării sătenilor în sensul respectării regulilor de sănătate și igienă. Fiindcă știu din cazuri trăite pe care nu le-aș mai dori repetate, că o singură mamă neglijentă care tănuiește boala copilului poate prin aceasta să molipsească o ulită întreagă sau chiar un sat. Dar faptul este aproape de domeniul trecutului. Fiindcă sînt în prezent posibilități de izolare la domiciliu. Casele noi au cîte trei și patru încăperi. Sfătuiesc mamele să nu scoată obiecte din camera copilului bolnav. Să se spele pe mîini de cîte ori ies de acolo. De cînd sînt în sat am dorit să fac din fiecare mamă, din fiecare gospodină, o infirmieră la casa ei, o asistentă, și într-un fel spus o aliată a mea. O armată de medici nu ar putea ajuta cînd omul nu apără singur, din înțelegere, din necesitate, normele de sănătate. Imi amintesc că am început educarea sanitară prin convorbiri zilnice la dispensar și acasă. Apoi am trecut la forma organizată prin căminul cultural. Imi amintesc cu plăcere și azi de animatele întîlniri cu femeile din Poarta Luncii, Linia Argeșului, Moșteni și Burtani. Am constatat cu aceeași bucurie că mulți reținau rețetele dietetice așa cum li se spusese. Urzicile și spanacul nu mai

erau fierte la nesfîrșit. Vitaminele din legume nu mai erau astfel „aruncate”. Dar cea mai mare satisfacție am avut-o în februarie anul acesta în casa Mariei Curt, o femeie simplă, căreia i-am arătat cum se pregătește „eledonul” pentru copilul ei prematur. La a doua vizită l-am găsit pregătit de ea ca la carte. Mă gîndesc că altădată copilul acesta ar fi murit. Acum intră în circuitul vieții și opera aceasta, cred eu, nu este numai a medicului.

La căminul cultural în fiecare lună se țin sfatul gospodăresc și școala mamei. M-au ajutat mult la mobilizare și s-au îngrijit de încălzitul și curățenia sălii Elena Petrescu și Elena Mihai, deputate și femei de inimă, cărora le mulțumesc și aici. Cîștigarea opiniei sătenilor în problemele de sănătate și-a confirmat utilitatea de curînd. Excesul de apă din iarna aceasta a inundat pe alocuri curțile creînd pericolul infectării fîntinilor. Într-o expunere la stația de amplificare am explicat situația. În mai puțin de cinci zile în toate fîntinile a fost pus clor. (Nu-i bun la gust dar face bine). Dar o reușită și mai evidentă este că am cîștigat toată populația de la mic la mare pentru vaccinarea antitifică. Dispensarul e un mic șantier. Se lucrează de dimineață pînă seara. Și e bine așa.

TEODORA POPA
medic pediatru,
comuna Bolintin Vale

La Policlinica din Lehliu-Ialomița

În microbuzul care ne ducea la Răstoaca, medicul inspector Haralambie Drăghici ne-a spus că doctorul Șerban Dona, pe care în curînd aveam să-l cunoaștem, a primit un premiu special pentru munca depusă anul trecut.

Ajunși în sat ne-am dat seama că premiul nu se datorește unui fapt deosebit, ci vine să încununeze o muncă depusă timp de nouă ani cu dorința tenace de a îmbunătăți situația sanitară a satului. Teritoriul destul de mic pe care îl are în supraveghere, îi permite doctorului Dona să inițieze acțiuni de depistare a unor boli. În anul 1964 atenția s-a îndreptat spre cancer, acum spre boli digestive. Activitatea de cercetare științifică vine să completeze măsurile profilactice dintre care vrem să amintim, în primul rînd, educația sanitară a populației. Lunar, doctorul Dona ține o conferință în cadrul căminului cultural iar moașa și sora conduc cursuri destinate femeilor gravide și mamei.

La dispensar și acasă

Întrebîndu-l cîte case vizitează într-un an, medicul m-a rugat să-mi formulez altfel întrebarea: „de cîte ori vizitează o casă?” De cel puțin două ori pe an, doctorul Dona trece pragul fiecărei case din sat și, firește, acolo unde e cazul, vizitele sale sînt mai dese. După cum ne-a mărturisit, o regretabilă piedică îi pun unii oameni recalcitranți la chemările dispensarului sau care nu vin să anunțe la timp cazurile de boală. Se manifestă la unii o condamnată lipsă de respect față de bătrîni. Am spus „respect” deși poate că trebuia să găsim un cuvînt mai tare care să infieze lipsa de umanitate și de îndatorire filială. Anița și Gheorghe Marcu s-au stîns deoarece nici unul dintre cei cinci copii ai lor aflați în sat,

nu a catadicsit să solicite la timp intervenția medicului.

O egală luptă se duce și împotriva unor obiceiuri învechite. Fie vremea cite de rea, duminica, mama își ia pruncul în brațe și se duce cu el la nași. Atingînd aceste subiecte în conferințele ținute la căminul cultural, medicul încearcă să trezească în conștiința fiecărui om datoria de apărător al propriei sale sănătăți.

Există însă și greutăți de altă natură, împotriva cărora priceperea și perseverența doctorului Dona nu își pot dovedi eficacitatea. Dotarea dispensarului cu materiale nu respectă instrucțiunile existente. Ni se spune că un dispensar trebuie să aibă 20 de seringi. La Răstoaca se ajunsese la penibilă situație de a se lucra numai cu două seringi, ceea ce firește îngreuna tratamentul. Este datoria organelor sanitare ale județului Vrancea de a se ocupa mai îndeaproape de înzestrarea circumscripției din Răstoaca. Ar fi păcat ca activitatea prodigioasă a doctorului Dona să fie îngreunată de asemenea piedici, ușor remediable.

Stînd de vorbă cu mulți săteni, printre care cu Ion Șerban, Ion și Radu Borcea, am auzit numai cuvinte de laudă la adresa doctorului Dona. Ele au venit să întregescă părerea care ne-am făcut-o despre acest demn urmaș al doctorului Ulteru.

A. CROITORU

Primăvara pe ogoare

Cu întîrziere, ce-l drept, primăvara a pășit pragul tuturor județelor țării. Și, oamenii, după o prea lungă așteptare, nerăbdători — avem în vedere, firește, pe cei mai harnici și prevăzători — nu s-au lăsat prea mult îndemnați. Și-au ales porțiunile de teren mai zvîntate, au intrat cu tractoarele și cu semănătoarele în pămîntul reavăn.

La drept vorbind, în multe părți ale țării, lucrările agricole de primăvară se află în plină desfășurare. Zilele trecute, aflîndu-mă în comuna Daia, județul Alba, am avut prilejul să asist la o adevărată întrecere între mecanizatori. Se însămințau ultimele hectare cu mazăre și ovăz și se pregătea terenul pentru culturile din urgența a doua. Deloc mai favorizați de starea timpului decît alții care invocă astfel de scuze, cooperatorii din această mare și frumoasă comună au știut să folosească fiecare zi prielnică. Au fost cazuri cînd, din pricina vremii s-a lucrat numai 3—4 ceasuri pe zi, dar s-a lucrat.

Cîteva din scrisorile sosite la redacție ne arată că principala preocupare a membrilor cooperatori este aceea de a recupera timpul pierdut din cauza stării timpului. Aceasta cere din partea tuturor o bună organizare a muncii, o îndrumare competentă și asigurarea semințelor necesare fiecărei culturi. Din Berința-Maramureș ni se comunică însă un fapt curios. După ce au pregătit terenul, și se înțelege, cu destulă greutate în aceste condiții, membrii cooperatori s-au trezit că nu au semințe de ovăz decît pentru un sfert

din suprafața pregătită. Astfel de cazuri se mai întîlnesc și în alte sate. Se pune firească întrebare: n-a fost timp destul pentru asigurarea semințelor în această lungă perioadă de așteptare a primăverii?

În județul Timiș, la 27 martie se însămințaseră aproape 13000 hectare cu diferite culturi din urgența întâia. Avînd în vedere condițiile atmosferice, s-ar putea spune că rezultatele sînt meritorii. Dar și în această zonă se constată unele deficiențe. Întreprinderile de mecanizare a agriculturii din Biled și Variăș nu urmăresc folosirea la maximum a tractoarelor. Fără a încerca să micșorăm meritele mecanizatorilor în această prea tîrzie primăvară, socotim că timpul poate fi mai bine gospodărit. Și, pentru că veni vorba de folosirea timpului, se cuvine să amintim că în unele locuri, mai ales în județele unde există terenuri joase, expuse inundațiilor, sau unde apele băltesc peste semănături, se impun grabnice măsuri pentru înlăturarea excesului de umiditate care poate provoca mari daune culturilor și întîrziere executarea lucrărilor de semănat. Merită toată lauda membrii cooperatori din Bărcănești, Răsuceni, Jilavele, Florești și din alte sate din județul Ilfov, care au ieșit cu mic și mare la săparea șanțurilor, puțurilor și la executarea altor lucrări pentru îndepărtarea apei de pe terenuri. Exemplul lor constituie cel mai bun îndemn în aceste zile.

C. M.

SĂPTĂMÎNA DE TREI ZILE

Despre doctorul Emil Constantinescu de la Circumscripția sanitară Slobozia Ciorăști, județul Vrancea, se spune că este un medic pricepător. Din păcate însă, oamenii din comună nu îi pot constata capacitatea decît trei zile pe săptămîină și anume: miercuri, joi și vineri. Marți și sîmbătă susține că dă consultații la o fermă, luni are în mod oficial zi liberă, iar duminica socotește cu de la sine putere că-i zi de repaus.

Dacă mai adăugăm că, fără a anunța pe cineva, s lipsit o săptămîină pentru a pleca într-o excursie, avem imaginea „conștiințiozității” doctorului Constantinescu.

FLĂ DE CALENDAR

Octav Băncilă

Prima sa opera, "Flămîndul", de la a cărei realizare s-a ocupat în perioada...

Opera sa constituie un exemplu de înaltă conștiință artistică și un exemplu de creație pusă în slujba poporului.

Opera sa constituie un exemplu de înaltă conștiință artistică și un exemplu de creație pusă în slujba poporului.

Opera sa constituie un exemplu de înaltă conștiință artistică și un exemplu de creație pusă în slujba poporului.

Opera sa constituie un exemplu de înaltă conștiință artistică și un exemplu de creație pusă în slujba poporului.

Flămîndul — 1908

lui vorbesc despre bucuria simplă de a trăi, liniile viguroase cu care sint conturate, sugerează forța și triumful vieții.

Deși multe din temele sale sînt tragice — inspirate fiind din realitățile crude ale vremii — penelul lui Băncilă își păstrează prospețimea și optimismul, dezvăluie sufletul unui artist care iubeste omul, natura, dezvăluie un artist — luptător, plin de încredere în triumful adevărului.

Opera sa constituie un exemplu de înaltă conștiință artistică și un exemplu de creație pusă în slujba poporului.

M. V.

Cămin la mare — 1908

CARTE

PAUL GEORGESCU:

„COBORÎND”

Critică literară de semnificație, cu o bogată și rodnică activitate în acest domeniu. Paul Georgescu s-a dovedit a fi, încă de la începutul primei sale culegeri de povestiri, înaltă Virstele tinereții, unul dintre cei mai dotați și interesanți promotori ai literaturii noastre contemporane.

Eroul, un generos intelectual de

„Cămin la mare” este o dramă de concepție înaltă, inspirată de o concepție înaltă, inspirată de o concepție înaltă...

„Cămin la mare” este o dramă de concepție înaltă, inspirată de o concepție înaltă, inspirată de o concepție înaltă...

„Cămin la mare” este o dramă de concepție înaltă, inspirată de o concepție înaltă, inspirată de o concepție înaltă...

BON MATEESCU

RĂUTĂCIOSUL ADOLESCENT

Doctorul Palaloga și asistenta sanitară Ana Patriciu se înfîlesc într-o aventură erotică ce se dovedește mult mai importantă pentru ambele personaje decît părea la debutul ei.

Este vorba deci de o iubire care atrage după sine dezbaterile unor probleme de conștiință. Prilejul este dat pe ecran de înfîlirea lui Palaloga cu doctorul Nicola, cel care l-a salvat de la moarte.

Conceptul ca o dezbateră pe teme de actualitate și derulînd în același timp, prin retrospecții, o frumoasă poveste de iubire, filmul are toate premisele pentru a găsi aderență la cel mai divers public.

Debutul ca scenarist al apreciatului romancier Nicolae Breban a fost așteptat cu legitimă curiozitate. El trebuie salutat ca un câștig cert pentru cinematografia noastră.

Ce-i are reproș — mai mult

regizorului și mai puțin scenaristului — este că, în scrutarea conștiinței lui Palaloga, capacitatea de analiză a lui Breban se vedește pe ecran mai mult cu mijloace literare decît cinematografice.

Vitanidis a distribuit în principalele trei roluri pe Iurie Darie, Irina Petrescu și Virgil Ogășanu. Surpriza a venit din partea celui de al treilea — aproape debutant pe ecran — care, în rolul de mai mică desfășurare și destul de ingrat al doctorului Nicola, a reușit să fie prezența actoricească cea mai pregnantă.

Cu toate aceste rezerve Răutăciosul adolescent promovează cu succes la examenul publicului. În privința filmelor-dezbateră de inspirație contemporană el face fără îndoială un pas înainte.

VL. PANĂ

TRÎNTA

Trînta este un sport — pentru prima dată în viața mea — înfruntări de judo. Sînt puține discipline sportive pe care să le mai pot viziona „în premieră”.

Deși facem abstracție de cele câteva plăcînți rituale, de cele două-trei momente pe care le prezintă arbitrii și de costurașii, ne entuziasmăm atunci cînd vedem un sportiv dispunînd de toate mijloacele necesare pentru a învinge un adversar.

La concursul amical, în jurul palatului din Lăneșu — pentru cel mai experimentat de pe moment — a celor din

R.D.G. sau din Cehoslovacia, comportarea reprezentanților noștri, aflați la început de drum, le primul lor concurs internațional, a fost desigur modestă. Dar tocmai de la asemenea momente de care vorbeam, vine și optimismul meu în legătură cu viitorul acestui sport, cu calitățile native și posibilitățile tineretului nostru de a se afirma pe plan internațional în aceste întreceri care răsplătesc eforturile sportivilor cu un mai puțin de 15 medaliile la o ediție a Jocurilor Olimpice.

De fapt, scriînd aceste rânduri nu m-am gîndit că în judo. De el se pare că are grijă Federația de specialitate care e porait-o pe un drum bria. M-am gîndit la trîntă. La vechea și obștărită trîntă mă gîndesc de cite ori citesc scrierile admirative din

presa străină despre românii care au făcut o adevărată școală în sportul luptelor și au reușit să cucerească 41 de medalia la campionatele europene, mondiale sau olimpice. De trîntă mi-am amintit acum citeva săptămîni cînd, continuînd tradiția unor Pîrvulescu, Bularca, Cernea, luptătorii noștri se acopereau de glorie la Mar del Plata, pe continentul american, reușind cel mai mare succes românesc din istoria acestui sport: două titluri mondiale și locul doi pe națiuni.

La toate acestea trebuie să reflecteze cei ce se ocupă, în fiecare comună, de soarta Cupei tineretului de la sate, în al cărei program figurează, atît în ediția de iarnă cît și în cea de vară, întreceri de trîntă.

P. VLADIMIR

CELE MAI FRUMOASE LEGENDE

MUREȘUL ȘI OLTUL

Această întâmplare s-a petrecut foarte demult, în vremea cînd umblau încă pe pămînt să facă rele tot felul de dihanii: zmei, fiare și balauri, căpcăuni, ciume și vrăjitoare.

Și tot atunci trăia pe plajul țărilor noastre, în virful unor munți înalți, un bătrîn: Hășmaș. El sta acolo ca într-un turn. Și priveghea ca să nu i se întimplă țării vreun rău, vreo stricăciune. Dar, de la o vreme, el începu să îmbătrînească și nu mai putea să țină în mină paloșul greu de o mie de ocale. Hășmaș avea doi feciori volnici: Mureș și Olt.

Intr-o zi, cînd Hășmaș a simțit că îi tremură paloșul în mină, le-a spus copiilor că pînă la moarte el să nu se despartă. Și feciorii au jurat că nu se vor despart. După aceea bătrînul și-a seos paloșul. L-a rupt în două și l-a dat celor doi feciori, spunîndu-le că este un paloș vrăjît. Din bucăți feciorii și-au făcut fiecare cite un paloș nou.

După un timp ei au primit veste că năvălesc dușmanii în țară. Băieții de pe munte au privit în depărtări. Mureș — cu ochii roată spre miazănoapte și asfințit iar Oltul — spre miazăzi și răsărit. Oltul a văzut nori de praf spre miazăzi și i-a arătat lui frate-său. Erau niște căpcăuni, în fruntea cărora se afla Harghita, regina căpcăunilor, cu niște sulțe în mîini. Cei doi băieți au pornit la luptă cu paloșele în mîini. Luptau spate în spate și presărau pe cîmp numai trupurile de căpcăuni. Văzînd asemenea ispravă, regina Harghita se frămînta de ciudă. Ea nu putea birui pentru că feții lui Hășmaș nu se desparteau niciodată. Și Harghita se gîndea cum ar putea să-i despartă; s-a sfătuit cu curtenii și căpeteniile cum să procedeze. Trimite deci doi soli la cei doi feciori. Acești soli le spun celor doi feciori că regina vrea să se bată cu unul din ei, adică cu cel care este mai puternic. Atunci cei doi, Mureș și Olt, se iau la ceartă care să se lupte cu regina. Mureș credea că lui i se cu-

vine, că este mai mare. Dimineață, Mureș se scoală mai întîi și face un păpușoi din fin și-l pune în locul lui, pe așternut, lingă Olt. Apoi pleacă spre miazănoapte spre Căliman, crezînd că acesta e vrăjmașul. După puțin timp se trezește și Olt, face și el un păpușoi și îl pune în locul lui. Iși ia paloșul, incalcează pe cal și pleacă spre miazăzi, spre Puciosul, înșelîndu-se și el, ca și frațele său.

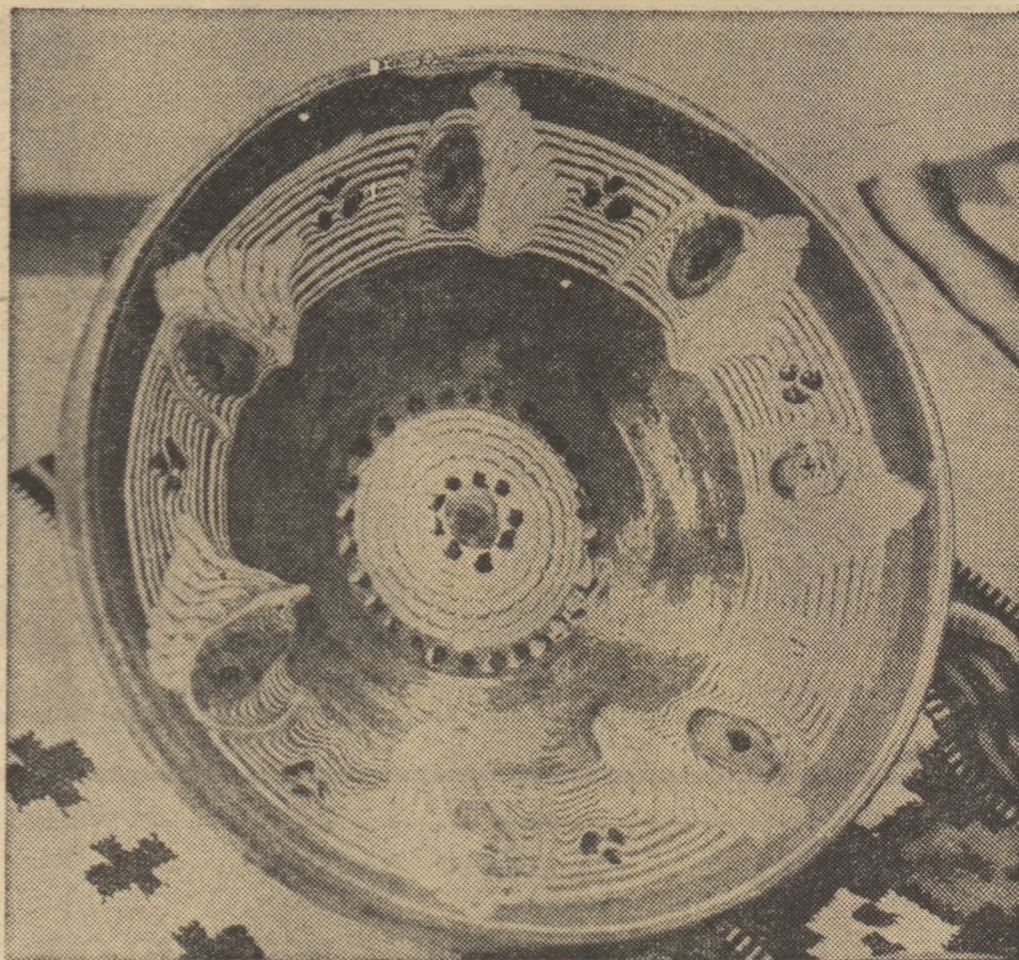
Cînd a auzit regina căpcăună că Mureș și Olt s-au despartit, sări în sus de bucurie. Apoi trimise două oști — una spre miazănoapte și alta spre miazăzi ca să-i înconjoare pe cei doi frați. Totuși acești viteji au ținut piept vrăjmașilor trei zile și trei nopți.

Dușmanii i-au impresurat din cite patru părți. Abia au putut să ajungă pînă acasă la tatăl lor, să-i ceară iertare de greșeala ce-o făcuseră. Și-au pus după aceea capetele lor pletoase în poala lui și, răniți de moarte, s-au stîns. Singele lor s-a prefăcut în două riuri: Mureșul și Oltul.

De atîta crîncenă minie, Hășmașul a luat în mină trei bolovani. Blestemînd pe vrăjmașii care veneau pe urmele însingerate ale celor doi feți, a zvrilit cu sete. Puterea lui încă era cumplită. Un bolovan a nimerit-o pe Harghita, regina căpcăună. Altul pe înșelătorul Căliman și altul pe Puciosul. Tustrei s-au prefăcut, sub blestem, în munții care le poartă numele.

De durere, Hășmașul a impietrit și el, cu mîinile pe capetele celor doi feciori. De atunci, pe Harghita, Căliman și Puciosul, în zori, flutură întotdeauna cefuri ca ridurile albe ale reginei. Iară din munții Hășmaș curg veșnic cele două riuri: Mureșul și Oltul. Sint cei doi frați căzuți în luptă. Parcă sint două paloșe de argint la briul rîrii.

CERNAT N. EUGENIU
cl. a VII-a, Podgoria, județul Prahova

Ceramică de Săcușani-Suceava

INSTANTANEE

Moare mama?

Baba Maria Cernat se uită pe furiș în ograda vecină, unde se joacă un băiețel de vreo 4 ani, cu părul cirionțat. Ține o mină sub șorț și șoptește:

— Ionele!

Se pare că băiatul n-a auzit-o. Călare pe un băț, îl bate cu o nuia și strigă: „dii calu, dii!” Bătrîna șoptește din nou:

— Ionele, puișorul ma-marii!

Fără să spună vreun cuvînt, copilul privește cu teamă casa din spre uliță, cu ferestrele închise. Apoi își lasă calul în praf și se apropie de bătrîna. Femeia scoate, de sub șorț, mina în care ține un măr mare și roșu. I-l întinde printre uluci. Băiatul rămîne în cumpănă.

— Hai, ia-l! stăruele bunica.

— Nu-l iau.

Bătrîna rămîne cu mina întinsă și lacrimile încep să-i curgă.

— Eu l-aș lua, buni-țuțo, da nu mă lasă mama. A zis să nu mai primesc nimic de la mamele!

Bunica simte că i se rupe inima. Lacrimile îi curg nepotolite. Cu două luni în urmă, s-a certat pentru niște lucruri mărunte cu Leana, fiică-sa. Și, drept urmare, Leana i-a poruncit copilului să nu se mai ducă la bătrîni. La început, Ionel n-a ținut seama de poruncile mamei. A mers, ca de obicei, la bunici. A lăsat-o pe ma-mare să-l sărute, a sărutat-o și el. A stat cu bunicul la masă și s-au jucat de-a calul și călărețul. Mama însă a stăruiț. L-a dojenit mereu. Copilul tot n-a vrut să se supună poruncii. A început să meargă pe furiș, la bătrîni. Mama a aflat și iarăși l-a certat. Cu ea nu-i de glumit. Il cicălește într-una: dacă el nu vrea s-o asculte, ea se bolnăvește și moare. Băiatul n-a avut încotro. Deși îi e dor de bu-

nici, n-a mai călcat de mult în ograda lor. Acum ar lua mărul. Mai ales că e tare bun! Dar ce să facă? Dacă îl ia, mama se bolnăvește! „Și dacă nu-l iau nu moare bunica?”

În capul lui mic, se bat gîndurile. Îi este milă de mama, dar și de bunica. Iar pe deasupra, mărul îi face cu ochiul!

Ionel se apropie de gard. Întinde mina, gata să ia mărul. În clipa aceea, ușa de la casa lor se deschide și glasul mamei răsună:

— Ionele!

Copilul se întoarce și o rupe la fugă. Bunica rămîne lingă duvar, cu ochii înecați în lacrimi. E ținută departe de nepoțel. Nu poate bănui nimeni ce tragedie se petrece în sufletul ei. Și cu atît mai mult nu bănuiește Leana.

Dar poate că într-o zi va fi și ea bunică. Și atunci!...

ȘERBAN NEDELICU

IN VIZITĂ LA CERAMIȘTII DIN HOREZU

Ferecată în sus de munții Căpățînei și la vale de Măgura Slătioarei, depresiunea Horezului farmecă privirile prin bogăția livezilor și frumusețea așezărilor.

Acî, în ținutul de sub munte al Olteniei, între frămîntatele ape ale Oltului, Jiului și Motrului, străjuit de înălțimile Căpățînei, Parîngului și Vilcanului, în depresiunile Horezului, Polovragiului, Jiului și Tismanei, s-a păstrat de-a lungul vremurilor o puternică și îndelungată continuitate de viață istorică.

Am poposit de curînd, cu un grup de turiști din îndepărtata Suedie și din R.F. a Germaniei, pe coama dealului din Cătunul Olari, cu o gospodărie modestă a meșterului Stelian Ogrezeanu, unul din cei mai talentați ceramiști din țara noastră, cunoscut în foarte multe țări ale lumii — fiul lui Ion Ogrezeanu, nepotul lui Gheorghe Ogrezeanu și strănepotul lui Dumitru Ogrezeanu. Dînd ochii cu minunatele obiecte de ceramică, vizitatorii pe care-i însoțeam nu și-au putut ascunde entuziasmul față de cele ce vedeau. Cele două roți, una veche de peste o sută de ani, cu care au modelat lutul strămoșii ultimului vlăstar al Ogrenilor, alta nouă la care tînărul ceramist a făcut unele inovații pentru a-și ușura munca — sint motive de minuțioasă cercetare pentru turiștii străini. La fel, icoane de tip bizantin, catolic, chipuri de sfinți cu priviri laice, cahle pentru teracote și vase, numeroase vase de tot felul, de la minuscule ceșcuțe pînă la ulcioare de purtat pe umeri.

Fragilele obiecte trec din mină în mină și se aud aprecieri entuziaste. Pentru fiecare în parte, Stelian Ogrezeanu învațuie în foită fină cite o amintire de la Horezu.

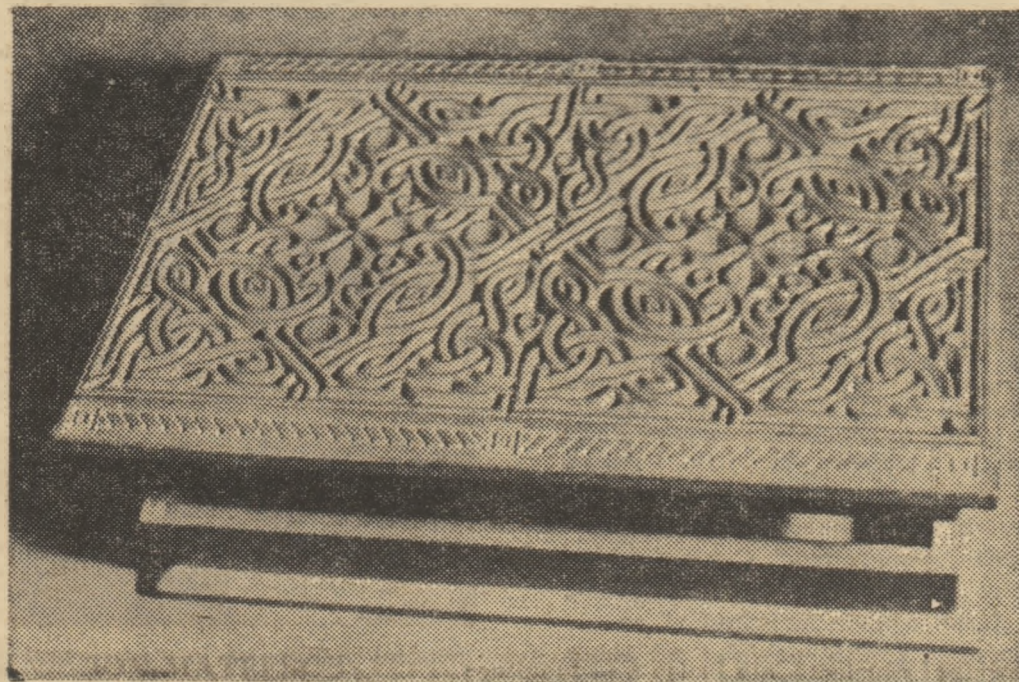
Intr-un colț, pe o policioară, stă o ulcică de pămînt, veche de sute de ani, fără nici un desen, fără nici o pictură, pătrunsă însă puternic de foc. Un suedez bătrîn o studiază cu amănunțime, puțîie liniștit din lu-

lea și îi spune olarului că îi oferă pe oala aceea veche 5 000 de dolari. Meșterul stînjenit, fără să se lase impresionat de importanța sumei, îi răspunde:

— Vedeți, ulcica asta a fost lucrată de străbunii mei cu peste 300 de ani în urmă din argilă luată de pe dealul Ulmetului, pe unde bătrînii ne spun că ar fi luptat Mircea cel Mare și Matei Basarab. Ș-apoi cu ea, strămoșul meu Dumitru Ogrezeanu a dat apă să bea unui drumeț însetat — pandurul Tudor, capul răscoalei din 1821.

Careva dintre noi a tradus cele spuse de olar. Bătrînul suedez, impresionat de cele auzite, a clătînat din cap în semn de admirație — înțelegînd, pesemne, de ce Ogrezeanu nu vrea să se despartă de acel obiect.

TEODOR ȘTEFĂNESCU

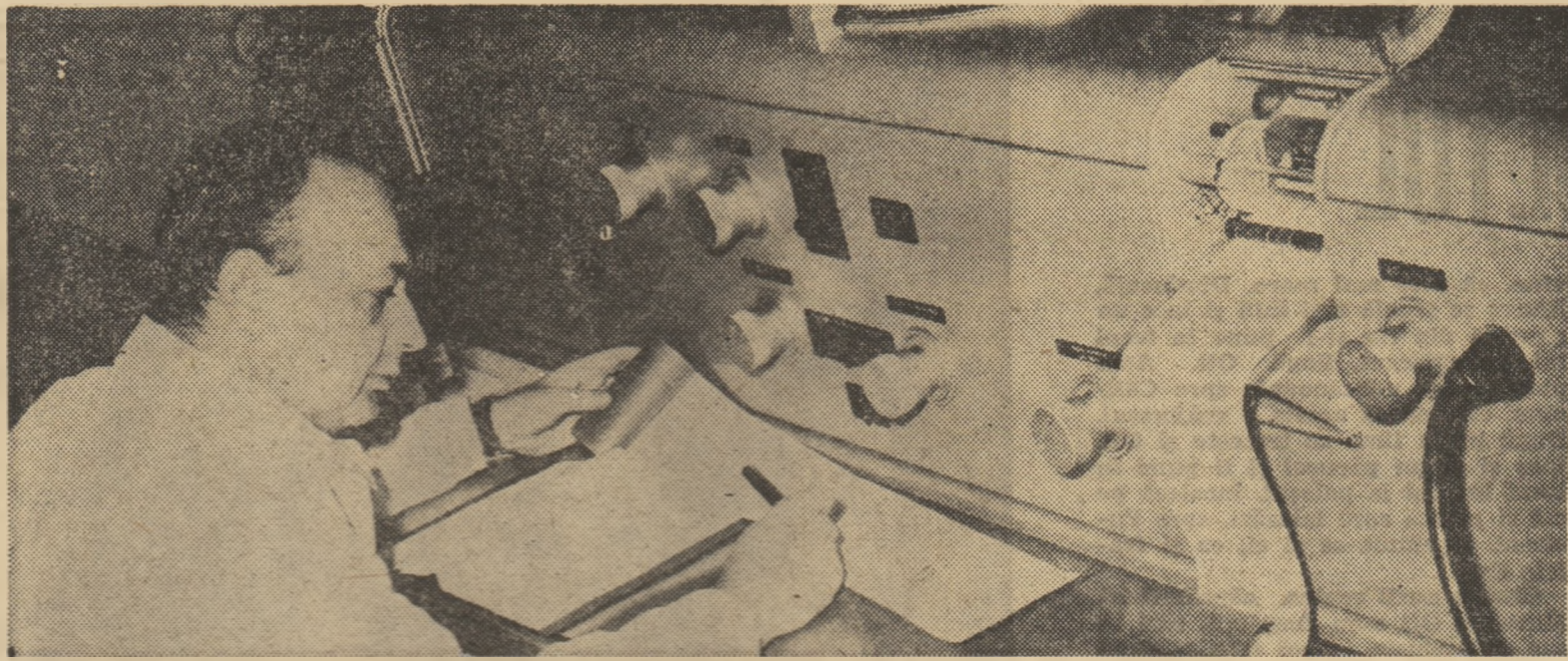
Casetă de lemn, sculptură de N. Grigorescu din Curtea de Argeș

Mioritică

Dor de casă și de rîu
Omul a-nnoptat în griu
Cu femeia lui cu briu.

.....
Au, cine-i acel
Viers dinspre inel?...
Mioriță laie,
Cîntă-mi din zăvoaie
Un cîntec de os
Lung și luminos,
Un cîntec de soc
Negru la mijloc.
Și din umbră deasă
Cîntă-mi de mireasă,
Iar din păsări mari
Să faci lăutari.
Mioriță laie,
Laie, bucălaie,
Au, — n-ai măsurat
Moartea-n scăpătat?

VALERIU ARMEANU

Dr. Rotislav Vasiliev de la Institutul de Control de Stat al medicamentului și cercetări farmaceutice București, verifică puritatea și eficiența unor medicamente cu ajutorul spectroscopiei în infraroșu

ADEVĂR ȘI SUPERSTIȚIE

CREDINȚA ÎN STRIGOI

Cite nu se povesteau în trecut despre rățăcirile nocturne ale strigoilor. Se spunea, bunăoară că atunci când se lasă bezna nopții, aceste arătări misterioase, veșnic agitate și nepotolite, își „părăsesc” mormintele, ies tiptil din cimitir și pleacă în vizite nepoftite prin case, se strecoară prin horn, prin ferestrele întredeschise sau prefăcute în insecte zburătoare, pătrund chiar prin gaura cheii din bronsă. Apoi își chinuie victimele alese diminețe. După părerea superstițioșilor, strigoii sînt abili, vicleni, puternici, neînduplecați. Doar dacă cîntatul de miezul nopții al cocoșilor îi surprinde în afara mormintului, atunci plesnesc și mor. E singura salvare pentru cei „vizitați” de strigoii!

Cam aceasta este reprezentarea strigoiiului, potrivit unei vechi superstiții populare.

De faptul că nu există strigoii, nu se mai îndoiește astăzi aproape nimeni. Dar cum a putut totuși a-pare o asemenea superstiție? Cum s-a născut imaginea fantastică a strigoiiului?

În vremurile de demult, cînd se plămădeau credințele religioase, oamenii neînțelegînd o serie de fenomene legate de propria lor ființă, de funcțiile psiho-fiziologice ale organismului — viața și moartea, imbolnăvirea, nebunia, leșinul, vizele etc. — au ajuns la închipuirea unei „dubluri” a corpului, a unui suflet „independent” care ar avea, chipurile, calitatea de a se „desprinde” de organism temporar (în timpul somnului el poate avea pentru o vreme viața lui aparte, pre-

sărată cu întâmplări, aventuri ș. a.) sau definitiv — în momentul cînd survine moartea. Și, neștiind ce să facă cu el după moarte — cum arăta Engels — oamenii au „creat” pentru suflet o lume „de dincolo de moarte”, o lume a spiritelor. Cu timpul, pe această temă, a nemuririi sufletelor, s-au brodat numeroase tălmăciri, dogme și doctrine mistice: — despre rai și iad, purgatoria, vămi, reîncarnare ș. a. O perioadă de timp după moarte sufletele erau „hrănite”, li se ofereau obiecte, îmbrăcăminte, arme, iar mai tîrziu s-a înrădăcinat obiceiul de a pune în morminte și bani, cu care sufletul, în călătoria lui spre lumea de „dincolo”, își plătea „vămile”.

La unele popoare vechi s-a născut credința că sufletul decedatului nu părăsește casa în primele zile după moarte. El duce pînă la capăt înfăptuirea unor chestiuni ce n-au putut fi rezolvate în viață. Sufletul se poate răzbuca pe cei care au pricinuit anumite necazuri decedatului în timpul cînd el trăia. Această credință provoacă spaimă printre cei rămași în viață. Așa de pildă la triburile de indieni americani, cu ocazia unui deces toată populația aștează se refugia în pădure pentru cîteva zile. Fiecare se temea de răzbuirea sufletului celui decedat și pentru ca să nu fie recunoscuți se mascau. Apropiindu-se din nou de locul unde zăcea cadavrul, ei provocau zgomote puternice, lovind armele, bucăți de lemn (de aici superstiția „bate-n lemn”), lespezii de piatră etc., scîntînd ca astfel să „spere” sufletul

și să-l alunge. Pe acest fond general superstițios s-a născut și credința în strigoi.

Trebuie remarcat că la înrădăcinarea acestei credințe în imaginația populară a mai contribuit un fapt. E posibil ca nu o dată, oamenii aflați întimplător lingă morminte, să fi auzit zgomote ciudate sau țipete ale... morților. Și aceasta nu pentru că morții ar putea să se vadeie, ci datorită îngropării unor oameni care în fapt... nu muriseră. Și nu o dată, cu ocazia dezgropării unor cadavre s-a constatat că mortul se întorsese cu fața în jos sau își schimbase poziția. Care este explicația?

Există un fenomen neuropsihic, binecunoscut astăzi medicinii, numit letargie sau somnul patologic adine, care poate dura mai multe zile sau chiar ani întregi. În timpul somnului letargic, activitatea organismului, funcțiile lui sînt înăbușite aproape cu desăvîrșire. Respirația sau circulația sîngelui sînt atît de slabe, încît numai medicul poate constata că omul trăiește încă. Or, cum în trecut, oamenii nu recurgeau la constatarea morții de către medic (act obligatoriu astăzi), nu arareori somnul letargic era confundat cu moartea, iar bolnavul era înmormintat fiind încă în viață. Moartea adevărată survenea în mormint unde, în cazul că se trezea din somnul letargic, „mortul” încerca în zadar să se salveze. Cîteva cazuri, în care cineva prindea vaietul surd din groapă, au fost suficiente pentru a oferi „dovezi” despre sufletele zburătoare care pot deveni „strigoii”. Imaginația populară, alimentată cu credințele mistice a dat numeroase nuanțe și versiuni acestei superstiții, care în fapt, ca și toate celelalte superstiții, nu are nici un temel și nu conține nici un adevăr.

AURELIAN TACHE
lector universitar

CE SĂ CITIM

SOMNUL ȘI VISELE

Cunoscut prin numeroasele lucrări apărute în țara noastră din domeniul psihologiei, dr. Robert Floru, directorul adjunct științific al Institutului de psihologie al Academiei R.S.R., prezintă în colecția „Orizonturi” o lucrare deosebit de interesantă și permanent actuală, intitulată „Somnul și visele”.

Nevoia de somn, mijloacele de a produce somnul, continuitatea activității psihice din veghe în somn (se poate învăța în somn?), activitatea creierului în somn, somnul și hipnoza; explicația viselor (de ce visăm și cînd visăm, toți oamenii visează?) sînt cîteva din problemele pe care autorul le tratează în această broșură.

Este cunoscut că în domeniul cunoașterii substratului material al somnului și viselor, cercetarea științifică a adus contribuții fundamentale în ultimul deceniu: dr. Robert Floru are meritul de a le expune într-o formă accesibilă, ceea ce permite înțelegerea lor de către un public larg.

CE ESTE VOINȚA?

Colecția „Orizonturi” s-a îmbogățit cu o nouă lucrare sub titlul de mai sus care aparține prof. dr. docent Zorģe Beniamin, cunoscut ca autor a numeroase lucrări din domeniul pedagogiei.

Autorul ne introduce în temă prezentînd, cu exemplificări sugestive desprinse din literatură, istorie, viața cotidiană etc., cîteva manifestări ale voinței. Cititorii găsesc în această lucrare răspunsuri la întrebări de mare interes: cum și de ce au loc acțiunile voluntare, ce raport există între el și acțiunile involuntare, ce legături există între voință și trăsăturile temperamentale și de caracter între voință și personalitatea omului. Lucrarea investighează, de asemenea, posibilitățile de educare a voinței.

Numeroase fotografii, grafice, reprezentări simbolice completează textul, făcîndu-l deosebit de interesant pentru toate categoriile de cititori.

Știați că...

...din cantitatea totală de apă existentă pe globul pămîntesc, 97 la sută se află în apa mărilor și oceanelor, 2 la sută — în ghețari și numai 1 la sută în apa riurilor și fluviilor?

...un echipaj cosmic compus din trei oameni are nevoie, pe timp de un an, de 11 tone de alimente?

...dacă toate sărurile din apele mărilor și oceanelor s-ar întinde uniform pe suprafața Pămîntului s-ar obține un strat gros de 45 metri?

...cel mai mare microscop electronic din lume, care funcționează sub o tensiune de 1,5 milioane de volți, se află la Centrul de cercetări științifice din Toulouse (Franța)?

...o muscă bate din aripi de 1000 de ori pe secundă?

...la Tokio, capitala Japoniei, 60 de zile pe an sînt senine, 180 — noroase, iar restul sînt ploioase sau furtunoase?

...în prezent numai 10 la sută din suprafața Pămîntului este cultivată?

Actualitatea științifică

Tractor plutitor

Inginerii de la uzina de tractoare din Onejsk (U.R.S.S.) au construit un tractor plutitor denumit PT-SO, care va intra în curînd în construcție de serie. Noua mașină, destinată mecanizării lucrărilor de plutărit, îndeplinește o serie de operațiuni precum: spargerea gheții de pe lacuri și riuri, rostogolirea buștenilor în apă, expedierea cherestei pe porțiunile liniștite ale apelor etc.

Manometru vacuumatic

Profesorul Januzs Groszkowski de la Institutul Politehnic din Varșovia a construit un manometru vacuumatic cu ioni pentru presiuni superscăzute. Acesta permite să se facă măsurători cu o precizie de 10 ori mai mare decît cu alte aparate de același tip cunoscute pînă acum.

Noul manometru, expus la Centrul european de cercetări nucleare din Geneva, a primit o înaltă apreciere din partea specialiștilor. El este deja folosit în institutele de

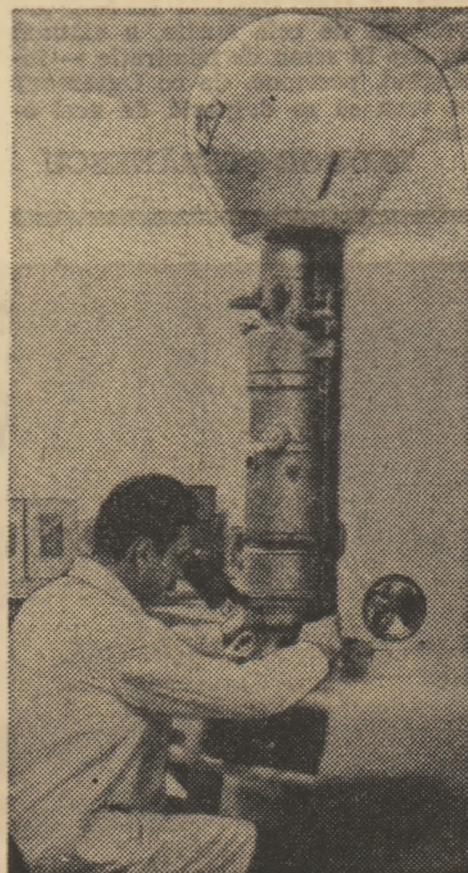
cercetări științifice din Polonia și într-o serie de laboratoare din alte țări.

Pernă muzicală

Se știe că, pentru a putea dormi, chinezii lasă să curgă apa picătură cu picătură pe o tavă. Urmînd acest exemplu, un grup de medici și tehnicieni japonezi au creat o pernă care imită, foarte melodios, zgomotul ploii.

De ce nu îngheață ochii

E frig. Se pare că tot corpul a înghețat, dar noi nu simțim frigul cu toată pielea ci numai cu unele terminații ale nervilor, numite „puncte reci”. Acestea sînt situate, de pildă, la capetele degetelor de la miini și picioare, în virful nasului, în regiunea șalelor ș.a.m.d. Ochiul nostru, în schimb, nu conține asemenea „puncte reci”. Circulația sîngelui în ochi este atît de intensă, încît nu ajunge niciodată să se răcească și țesutul ochiului nu simte frigul.

Studiul virusurilor la microscopul electronic

Jucînd la loz în plic

puteți câștiga imediat autoturisme de diferite mărci și capacități și premii în bani.

LA SERIILE SPECIALE (6 LEI)

Autoturisme: „Dacia 1100”, „Moskvici 408”

Skoda 1000 M.B., „Trabant 601” ș.a.

LA SERIILE OBÎȘNUITE (3 LEI)

20 000 lei

10 000 lei

5 000 lei

2 000 lei

1 000 lei ș.a.

Simple, practic și avantajos: LOZ ÎN PLIC!

1 NEGRU
15 VIOLET
6 VERDE OLIV
18 GRI TOP
3 BLEU VERT
25 CARMIN
și în orice alte
culori și nuanțe

Respectați modul de întrebuințare indicat pe fiecare plic „G A L U S”

Consultați tabelele de culori „G A L U S”

Stimate cititor,

Vă propunem o interesantă călătorie geografică — de la Polul Nord la Polul Sud; o călătorie instructivă, plăcută și... comodă, cu ajutorul cărților.

BOREAL — BUCURIE ÎN NOAPTE, o lucrare a cunoscutului om de știință Paul Emil Victor.

„Boreal” este jurnalul expediției pe care autorul a întreprins-o în 1936 în Groenlanda, unde, fiind „adoptat” de o familie de eschimoși, ne descrie cu multă competență și talent modul lor de viață.

O expediție de mari proporții de-a lungul tropicelor în India, Pakistan, Brazilia ne dezvăluie obiceiurile și preocupările triburilor de indieni necunoscute sau prea puțin cunoscute. Peripețiile acestei călătorii sînt redată cu mult talent în cartea lui Claude Levi-Strauss — **TROPICE TRISTE**. Prin călătoria sa plină de peripeții în cele-

brul Mato-Grosso, autorul spulberă sinistra faimă de canibali a locuitorilor din jungla braziliană. În India și Pakistan autorul ne face cunoștință cu oameni despre a căror existență nici nu se bănuia și care au o civilizație străveche.

În continuarea lecturii geografice puteți străbate cu ușurință distanța dintre Orinoco și Amazon împreună cu savantul A. von Humboldt, autorul cărții **DE LA ORINOCO LA AMAZON**, într-o temerară călătorie.

O altă lucrare, **ULENDO**, de Archie Carr, ne poartă pașii prin misterioasa junglă africană, cu luxurianta ei vegetație și surprize ivite la tot pasul.

Străbătînd și **INIMA PĂDURII**, scrisă de A. Cowell, ajungeți la capătul lumii, care în limba locuitorilor din Borneo se numește „Ulu”. Cartea **ULU — CAPĂTUL LUMII**

este scrisă de temerarul Jorgen Bitsch care vă conduce cu abilitate printre triburile de pigmei din jungla Calimantanului, celebrii vînători de capete.

Dacă totuși... a fost prea cald, imbarcați-vă pe „Belgica” și porniți **SPRE POLUL SUD** pe urmele călătoriei lui Emil Racoviță.

...De reținut!!! — Pentru această interesantă călătorie nu vă adresați agenției de voiaj, ci librăriei **CARTEA PRIN POȘTĂ** din București, Calea Șerban Vodă nr. 43 Sectorul 5, printr-o simplă carte poștală în care indicați titlurile care vă interesează din cele prezentate mai sus.

De asemenea, **CARTEA PRIN POȘTĂ** vă satisface comenzile dv. privind literatura din toate domeniile de specialitate.

REPEDE, ECONOMIC, COMOD!

Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente

Una din cele mai des solicitate asigurări practicate de ADAS este **ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI SUPPLEMENTARĂ DE ACCIDENTE**. Aceasta reprezintă o măsură de prevedere și de economie, asiguratul putînd primi — în caz de accident — de 5 ori suma asigurată. Deși oferă un astfel de avantaj deosebit, primele ce se plătesc pentru contractarea unei astfel de asigurări sînt convenabile. Așa cum rezultă din tabelul pe care îl publicăm, sumele ce se plătesc sînt cu atît mai mici cu cît asigurarea se încheie pe o durată mai mare. Se va putea observa, cu ușurință, că la asigurarea încheiată pe o durată de 20 de ani, cu plata primelor în timp de 17 ani, de o persoană în vîrstă de la 16 la 30 de ani, se plătește o primă de numai 6,75 de lei pe lună pentru 1 000 de lei sumă asigurată. Aceasta în timp ce aceeași persoană va plăti o primă de 20 de lei pe lună, în cazul cînd încheie o asigurare valabilă pe 5 ani, cu plata primelor eșalonate pe aceeași perioadă.

Se mai poate observa că în cazul asigurărilor încheiate pe anumite perioade de timp (10, 12, 15 ani etc.) există posibilitatea ca primele să se plătească într-un număr mai mic de ani, asigurarea rămînd însă în vigoare pînă la data stabilită.

Menționăm că suma asigurată este nelimitată, aceasta stabilindu-se conform dorinței asiguratului.

Considerînd că rîndurile de mai sus au reușit să scoată în evidență

principalele caracteristici, esențiale avantaje și condițiile de încheiere a unei Asigurări mixte de viață și suplimentare de accidente, sîntem convinși că cititorii vor putea hotărî

dacă aceasta este asigurarea care răspunde cel mai bine intereselor lor. În acest caz se pot adresa desigur, neîntîrziat unităților sau lucrătorilor ADAS pentru a semna contractul de asigurare.

Redăm în tabelul ce urmează tariful de prime ce se plătesc lunar, pentru fiecare 1 000 de lei sumă asigurată:

Vîrsta la încheierea contractului de asigurare	Durata contractului de asigurare, ani:									
	5	7	10	10	12	12	15	15	20	
	Durata plății primelor, ani:									
	5	7	8	10	10	12	12	15	17	
16 — 30 incl.	20	14,75	12,75	11	10,50	9,50	8,75	7,75	6,75	
31 — 40 „	20	14,75	12,75	11,25	10,50	9,50	9	8	7	
41 — 45 „	20,25	15	13,25	11,50	11	9,75	9,25	8,50	7,50	
46 — 50 „	20,50	15,25	13,25	11,50	11,25	10,00	9,50	8,75	7,75	
51 — 55 „	20,75	15,25	13,50	11,75	11,50	10,25	10,00	9,00	8,25	
56 — 60 „	21,00	15,75	14	12,25	12	10,75	10,50	9,50	—	

TRACTOR CU... PENE

Scumpa mea nevastă
viiitoare,

Cu o mână pe inimă
și cu alta pe maneta
tractorului îți scriu a-
ceastă scrisoare să te
anunț că nu stau rău
cu sănătatea, mulțumesc
asemenea și tie. Ace-
lași lucru însă nu-l pot
spune și despre tractorul
meu care e mereu
gripat (la motor) și tușește
de parcă toți caii lui
putere au tuse măgăreas-
că. De aceea mă bate gin-
dul să-i alimentez mo-
torul cu Sirocol sau Tu-
socalmin, iar vaselina să
fie neapărat gomenola-
tă. Că eu, trebuie să
știi, în această cam-
panie agricolă de pri-
măvară am avut un
noroc defect și mi-a că-

zut tocmai tractorul re-
parat la noi la I.M.A.
Topraisar, județul Con-
stanța, de Grigore.

Când el face o repa-
rație, rid toți, pînă și
mașinile agricole și din
această cauză și al meu
s-a stricat de atîta ris.
De fapt, tractorul are un
singur defect: reparația.
Ce e drept, se oprește
doar de 3-4 ori pe zi, dar
trec multe ore pînă îi
dreg buba care însă nu
e la motor, ci la modul
cum lucrează Grigore.
Și să vezi ciudățenie.
Grigore este cu buba,
iar eu cu durerile. Când
mi-e mai dragă lumea
și zic să-i dau bătaie,
gata și pocinogul. Cum
bag tractorul pe arătură,
i se încinge motorul de

al putea face ouă ju-
mări și alte sortimente
culinare în care ești atît
de pricepută.

Dragă Măriuco, scri-
ind acestea nu pot uita
ziua cînd te-am cunos-
cut datorită tractorului
care se oprise taman
cînd treceai de la fin-
tină prin viața mea. A-
tunci te-am rugat să-mi
dai o găleată cu apă
pentru radiator și o în-
tîlnire pentru mine. A
fost singura dată cînd
nu mi-a părut rău că
s-a oprit motorul în
cîmp. Și din acea zi, de
cîte ori se mai oprește
sînt cu gîndul la tine,
ceea ce înseamnă că
mereu te am în gînd.

Bietul meu tractor e
bun de orice, numai de
muncă nu. Bundează,
face un zgomot de tre-
zește tot satul, că oame-
nii m-au rugat să-l por-
nesc la cinci dimineața
în chip de deșteptător
comunal.

Cu drag, dar fără a
te imbrățișa că sînt plin
de ulei.

VASILICA

Pt. conf. V. D. POPA

SATIRĂ UMOR

COMBINAȚII PROVERBIALE

- Bostanul nu șade-n cui... îl mănincă porcii.
- Cînd doi se ceartă... altul cade într-însa.
- Decît cu sluta în vatră... mai bine să plîngă alții.
- După ce leul moare... mulți viteji se arată.
- E mai bine să întreb de două ori... decît să te căiești pe urmă.
- Femeia frumoasă... își are și ea umbra ei.
- Gluma nevinovată... adevăr grăiește.
- La stup de miere... se adună mulți mușterii.
- Mincinosul cînd spune adevărul... și hidele-s frumoase.
- Nu da cămașa... pe cioara din par.
- Nemulțumitului... rău îi merge tot mereu.
- Păcatul mărturisit... fără plîns nu este.
- Rufele murdare se spală... în apă adîncă.
- Sacul cu două guri... nu poate grai.
- Tăcerea e de aur... dacă limba femeii ar fi mai scurtă.
- Țandăra nu sare... singură în laț.
- Una gindește circiumarul... și altul înghite.

ȘTEFAN VIDA

DIN FOLCLORUL POPOARELOR

CEH

INTELEPCIUNE

Din țîrg, în satul lor natal,
Doi înși veneau pe-același cal
Și chiar în margine de sat
Un trecător l-a întrebat
Pe cel ce sta pe cal în față:
— Mai este marfă-n țîrg la piață?
Răspunse omul: — Uite, frate,
Întreabă-l zău pe cel din spate.
Mai bine știe el, căci vine
Cum vezi, de-acolo... după mine!

FRANCEZ

REMEDIU

Bunica zice tristă: — Genunchiul iar mă doare.
Să știți că vine ploaia, și încă ploaie mare!
Răspunde nepoțelul: — Păi ia o doctorie.
Genunchiul o să-ți treacă și... ploaia n-o să vie.

POLONEZ

LOGICĂ

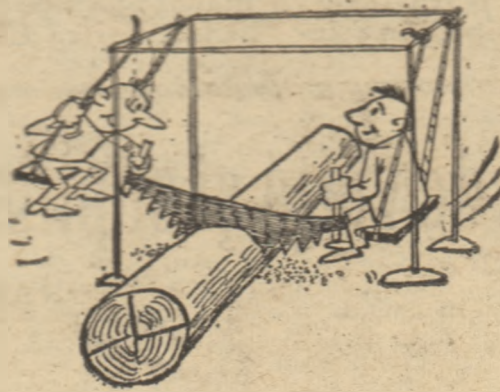
„Cuvintu-i cînt!” — așa ne spune
Greșit, o veche-nțelepciune.
De-ar fi așa, nevastă-mea
Ca nimeni alta ar putea
Pe-ntînsu-ntregului pămînt
Să... miște morile de vînt!

M. DJENTEMIROV

BIBLIOTECĂ

— Ce-i nou la bibliotecă?
— ...Responsabilul

— Mica mecanizare.
Desene de F. GRONSKI

Fabulă sentimentală

Un crăpcean, naiv băiat.
Se trezi înamorat
De o știucă zvăpăiată:
Că-i umblată,
Parfumată
Și în plus foarte stîlată.
Pe crăpicioala lui din vise,
Cu care se logodise,
O uită, foarte în grabă
Pretextînd că e cam slabă;
Că-i redusă,
Pe la baluri nu prea dusă!
Se plimbau, încolo-ncoace,
Amorezii, cum le place,
În săruturi, jurăminte
Spuse tandru sau fierbinte.
— Ce tot dă știuca din coadă?
S-a-ntrebat prin eleșteu
Un crăpcean ceva mai greu.
— Foarte simplu, vrea o pradă!
Îi răspunse un guvide,
Făcînd aripile — spadă!

MORALA:

După-nțiile cuvînte
O miroși, nu-ncape vorbă:
„Știuca-i știucă, și-i cuminte
...Doar în ciorbă!”

MIHAIL COSMA

PETRICĂ POPESCU (comuna Slivilești, ju-
dețul Gorj): Cronică rimată nu poate vedea
lumina tiparului din motive de calitate, însă
faptele semnalate trebuiesc puse în lumină toc-
mai pentru a se lua măsuri de calitate. Din cele
scrise de dv. relese că pădurarul Zamfira C.
Ion se comportă ca-n codru. Îi place să „împru-
mure” de la sătenii păsări și ouă dar „uită” să
le achite. Cînd i se înprospătează memoria, în-
cepe să amenințe. Se pare însă că pădurarul
nu dispune numai de găini ci și de pădurea sta-
tului. vînzînd lemne chiar din corpuri de pădure
nepuse în tălere. Iată obiceiuri care se cer tă-
late de la rădăcină. Și cel mai bine ar putea
s-o facă Ocolul silvic al județului Gorj de la
care așteptăm un răspuns fără... ocol.

APOLLO BOLOHAN (Brașov): Vă cre-
dem că epigramele „sînt inspirate de unele
aspecte observate la unele cooperative agricole”.
Pe viitor însă, vă rugăm să ne indicați și faptul

RASPUNSURI NETIMBRATE

concret. În felul acesta, lipsurile privind calitatea
epigramei ar putea fi compensate de un plus
de eficacitate.

VASILE BOTAȘANEANU (satul Balș, județul
Iași): Cronică rimată „Încilcî în coada iernii”
răspunde foarte bine scopului pentru care ați
scris-o, adică pentru a fi pusă pe scena căminu-
lui cultural din sat. Vă sfătuim să colaborați
în continuare la alcătuirea programelor brigăzilor
artistice din sat. Deocamdată atît.

DUMITRU HARALAMBIE (Lugoj): În „pre-
fața” la poezia Văduva ne scrieți că aceasta „tre-

zește un viu interes în partea ambelor sexe”.
Presupunînd că vă referiți la poezie, am dat-o
spre lectură ambelor sexe însă nimănui nu i-a
trezit nimic. Așa că nu trebuie să vă faceți
griji în ceea ce privește „rezervarea și remunera-
rea dreptului de autor”. Nu prea e cazul. Ne
cereți să vi se restituie „manuscrisul în original”.
Nu este în practica presei de a înapoia manus-
crisele nici măcar în original. Regretăm că a-
ceastă poezie care, așa cum menționați, consti-
tuie „primul debut”, nu este reușită. Poate la
al doilea... debut.